

ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารแบบมีส่วนร่วมใน
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี

The Relationship Between the Behavior of School Administrators and the
Participate Management in Schools under the Secondary Education Service
Area Office Kanchanaburi

หทัยรัตน์ เมฆจินดา¹, นิพนธ์ วรรณเวช²

Hathairat Mekjinda¹, Nipon Wonnawed²

Corresponding Author E-mail: Hatairatmekjinda@gmail.com

Received: 2023-08-06; Revised: 2023-09-07; Accepted: 2023-09-29

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี จำนวน 311 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ ตามขนาดสถานศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเที่ยงตรง ระหว่าง 0.67-1.00 มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า

1) ผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการมีความคิดริเริ่ม ด้านการรู้จักปรับปรุงแก้ไข ด้านการโน้มน้าวจิตใจ ด้านการเข้าสังคมได้ดี ด้านการให้การช่วยเหลือ ด้านการให้การยอมรับนับถือ และด้านการประสานงาน 2) ผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล และ 3) พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

คำสำคัญ: พฤติกรรมผู้นำ, การบริหารแบบมีส่วนร่วม, ผู้บริหารสถานศึกษา

¹ นักศึกษาลัทธิศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

¹ Student in Master of Education Program (Educational Administration), Kanchanaburi Rajabhat University

² อาจารย์ที่ปรึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

² Advisor, Faculty of Education, Kanchanaburi Rajabhat University

Abstract

The research aimed to 1) study the leadership behavior of school administrators 2) study the participate management in schools, and 3) study the relationship between the leadership behavior of school administrators and the participate management in schools under the Secondary Education Service Area Office Kanchanaburi, survey research, The samples consisted of 311 school administrators and teachers under Secondary Educational Service Area Office Kanchanaburi, obtained by proportionate stratified random sampling. The research instrument was a five-level-rating scale questionnaire with content validity between 0.67–1.00 and a reliability of 0.96. The statistics used in the data analysis were percentage, mean, standard deviation, and Pearson's product moment correlation coefficient. The findings were as follows:

1) educational institution administrators and teachers have opinions about the leadership behavior of school administrators under the Secondary Education Service Area Office Kanchanaburi, overall and in each individual aspect were at a high level, ranking in descending order as initiative, modification, convincing, socializing, assisting, respecting, and liaison, 2) educational institution administrators and teachers have opinions about the participate management in schools under the Secondary Education Service Area Office Kanchanaburi, overall and in each individual aspect were at a high level, ranking in descending order as the participatory operation, the participatory benefit, the participatory decision making, and the participatory evaluation and 3) the leadership behavior of school administrators has a positive relationship with participatory management in schools under the Secondary Education Service Area Office Kanchanaburi in overall had a middle correlation with statistical significance level at .01.

Keywords: The Leadership Behavior, The Participate Management, Administrator

บทนำ

ทรัพยากรมนุษย์เป็นปัจจัยขับเคลื่อนสำคัญในการยกระดับการพัฒนาประเทศในทุกมิติไปสู่เป้าหมาย จึงจำเป็นต้องมีการวางรากฐานของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศอย่างเป็นระบบ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาและยกระดับคนในทุกมิติ และทุกช่วงวัยให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่ดี เก่ง และมีคุณภาพ พร้อมขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไปข้างหน้าได้อย่างเต็มศักยภาพ คนไทยในอนาคตจะต้องมีความพร้อม ทั้งกาย ใจ และสติปัญญา (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2561: 34) ซึ่งการศึกษาถือว่าเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ เป็นกลไกหลักในการ พัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุขในกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 เนื่องจากการศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างความ ได้เปรียบของประเทศ เพื่อการแข่งขัน และยืนหยัดในเวทีโลกภายใต้ระบบเศรษฐกิจและสังคมที่เป็น พลวัต ประเทศต่างๆ ทั่วโลกจึงได้ให้ความสำคัญและทุ่มเทกับการพัฒนาการศึกษา เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ของตนให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ ภูมิภาคและของโลก (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2560: 1) โดยมีแนวทางจัดการศึกษาซึ่งกำหนดไว้ใน มาตรา 22 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 กำหนดว่าต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถ พัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ดังนั้น จึงได้กำหนด แนวทางการพัฒนา คือ ปรับปรุงโครงสร้างการบริหารจัดการศึกษา เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา ส่งเสริม การมีส่วนร่วม ของทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษา ปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับระบบการเงินเพื่อการศึกษา พัฒนาระบบ บริหารงานบุคคลของครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2560: 5) ให้มีความพร้อม รับการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 อย่างไรก็ตามการศึกษาทั้งปวงต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัยภูมิใจ ในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดและมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ (สำนักงาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2559: 5)

การปฏิรูปการศึกษาจะประสบความสำเร็จย่อมต้องอาศัยปัจจัยหลักหลายอย่าง โดยเฉพาะปัจจัยในระดับปฏิบัติคือ สถานศึกษา โดยมีผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาอื่น รวมทั้งทรัพยากรที่จำเป็น ซึ่งผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการศึกษาเพื่อบรรลุจุดหมายของการศึกษาจำเป็นต้องมี ศักยภาพ สมรรถภาพ และคุณลักษณะที่เอื้อต่อการจัดการศึกษา ต้องมีความรู้ ความสามารถและคุณธรรม จริยธรรม เพื่อดำเนินการให้บรรลุความสำเร็จตามเป้าหมายและจุดหมายของการบริหาร (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545: 4) ขณะเดียวกันผู้บริหารหรือผู้นำขององค์กรเป็นผู้มีปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งที่ยกย่องสรรเสริญ สนับสนุนในการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อประโยชน์ในการทำงาน และมีอิทธิพลต่อการดำเนินงานขององค์กร สามารถจูงใจให้สมาชิกผู้ร่วมงานปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ ที่องค์การกำหนดไว้ ผู้บริหารหรือผู้นำจึงต้องแสดงพฤติกรรมให้เหมาะสม และเด่นชัด เพื่อให้สมาชิก ผู้ร่วมงานปฏิบัติตามในสิ่งที่ผู้บริหารต้องการ ทำให้การดำเนินงานไปสู่ความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ ในแต่ละองค์กร (ขุนทอง จริตพันธ์. 2546: 11-13) ซึ่งสอดคล้องกับความคิดของ ระบุที ศรีโสมสาร (2552: 41) ที่กล่าวว่า พฤติกรรมผู้นำเป็นบทบาทหนึ่งในหลาย ๆ หน้าที่ของผู้บริหารเป็นกระบวนการ ของการมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันของผู้นำและผู้ตาม ในการนำองค์การไปสู่ทิศทางที่กำหนดร่วมกัน ระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชาในการปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ พฤติกรรมผู้นำ จึงมีความสำคัญต่อการบริหารงานและต่อตัวผู้บริหารเอง เป็นเครื่องชี้ให้เห็นความสำเร็จของหน่วยงาน เป็นสิ่งที่เรียนรู้ได้สามารถสร้างให้เกิดขึ้นในบุคคลได้ และเป็นศิลปะในการบริหารงานอย่างหนึ่งของ ผู้บริหารที่จะต้องมีการพัฒนาเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ซึ่ง สัมมา รุณิธย์ (2553: 71) กล่าวว่า พฤติกรรมผู้นำเป็นความประพฤติหรือสิ่งที่ผู้นำแสดงออกถึงศักยภาพของสถานะผู้นำที่มีอยู่ในตัว ของผู้นำให้เกิดเป็นผลงานเชิงประจักษ์แก่ผู้ร่วมงาน อันเป็นพฤติกรรมการแสดงออกของผู้นำว่าจะทำอย่างไรจึงจะสามารถทำให้การดำเนินงานประสบผลสำเร็จ และสอดคล้องกับความคิดของ ภูติส วรรณะงษ์ (2555: 21) ที่กล่าวว่า บทบาทหน้าที่ของผู้นำมีความสำคัญต่อการบริหารงานขององค์กร โดยจะต้องเป็นตัวอย่างในด้านพฤติกรรม และต้องเป็นผู้มีความรอบรู้ทั้งด้านบุคคลในองค์กรว่ามีความต้องการ

อย่างไรก็ตามองค์กรหรือหน่วยงานจะบรรลุความสำเร็จตามเป้าหมายได้มากน้อยเพียงใดไม่ได้ขึ้นอยู่กับเพียงแต่การที่มีผู้นำที่มีความรู้ความสามารถ หรือประสบการณ์ของผู้นำ หรือแสดงพฤติกรรมของการเป็นผู้นำที่เหมาะสมเท่านั้น แต่ยังขึ้นอยู่กับความร่วมมือร่วมใจของผู้ปฏิบัติงานซึ่งเกิดขึ้นเมื่อผู้บริหารมีความเข้าใจและเกิดความรู้สึกที่จะอุทิศตนเพื่องานได้อย่างถูกต้อง และเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วม ได้ใช้ศักยภาพและความสามารถที่มีอยู่อย่างเต็มที่ ซึ่งตรงกับแนวคิดของ ปาโรชาต แก้วสาร (2564: 26) เกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม ว่าหมายถึง กระบวนการที่ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายได้มีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงาน การแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ ร่วมรับผิดชอบและร่วมมือกัน ตลอดจนการประเมินผล โดยใช้ความคิดสร้างสรรค์ มีสิทธิในการตัดสินใจร่วมกันกับผู้บริหาร และมีความอิสระในการปฏิบัติงาน โดยทุกฝ่ายต่างมุ่งที่จะสนับสนุนและทำให้เกิดประสิทธิผลต่อองค์การตามที่วางไว้ ซึ่งสอดคล้องกับความคิดของ วิศรุต เพ็ชรสีม่วง (2564: 16) ที่กล่าวไว้ว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การบริหารที่เปิดโอกาสให้บุคคลและผู้ที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน สามารถแสดงความคิดเห็น มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีผลประโยชน์ร่วมกัน มีการกำกับติดตาม และมีการประเมินผลร่วมกัน ซึ่งตรงกับความคิดเห็นของ อรรถชัย กาหลง (2564: 12) ที่กล่าวว่าการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม คือกระบวนการทำงานร่วมกัน มีส่วนร่วมในหน้าที่และความรับผิดชอบร่วมกันในลักษณะการร่วมคิด ร่วมปฏิบัติร่วมรับผิดชอบและร่วมตรวจสอบอันนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายในการทำกิจกรรมขององค์กรให้บรรลุจุดประสงค์ โดยเปิดโอกาสให้บุคลากรที่เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจกับผู้บริหาร หรือการดำเนินกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อผลประโยชน์ขององค์กรหรือของสังคมร่วมกัน ทำให้เกิดความร่วมมือ เกิดความผูกพัน ยอมรับความเปลี่ยนแปลง ก่อให้เกิดทีมงานที่เข้มแข็งและมีประสิทธิภาพตามบริบททางสังคมนั้น ๆ สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่เน้นการกระจายอำนาจในการบริหารจัดการด้วย

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี เป็นหน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรี มีความตระหนักถึงภาระหน้าที่ที่ต้องจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข พัฒนานักเรียนให้มีความสามารถความเป็นเลิศทางวิชาการเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน พัฒนาศักยภาพและคุณภาพนักเรียนให้มีสมรรถนะตามหลักสูตรและคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 สร้างโอกาส ความเสมอภาค ลดความเหลื่อมล้ำ ให้นักเรียนทุกคนได้รับบริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม พัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นมืออาชีพตามหลักธรรมาภิบาล จัดการศึกษา

เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (sustainable development goals: SDGs) ปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาระดับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน และจัดการศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (digital technology) เพื่อตอบสนองสังคมใหม่ แต่ปัญหาที่พบว่าผู้บริหารและบุคลากรที่ปฏิบัติงานยังไม่เต็มตามกรอบอัตรากำลัง จึงทำให้การปฏิบัติงานต้องมีการทำงานในรูปแบบคณะทำงาน การทำงานเป็นทีมและเครือข่ายสถานศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี. 2565: 62) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สายใจ คงเจริญ (2549: 3) ที่กล่าวว่าหลักการบริหารที่เน้นให้บุคคลได้มีส่วนร่วม เป็นการบริหารที่มีแนวคิดมาจากการบริหารเชิงมนุษยสัมพันธ์ เน้นให้ความสำคัญกับบุคคล ครุมีโอกาสแสดงความคิดเห็น มีการประชุมร่วม และปรึกษาหารือในลักษณะร่วมมือ ร่วมคิด ร่วมจิตใจ และร่วมรับผลประโยชน์อันเกิดจากงาน ทำให้บุคลากรมีความพึงพอใจ มีขวัญและกำลังใจดีขึ้น ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องหาแนวทางในการบริหาร เพื่อให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการบริหาร อันจะทำให้งานของสถาบันดำเนินไปด้วยดี มีประสิทธิภาพ บุคลากรมีความคิดสร้างสรรค์ในการทำงาน มีความเชื่อมั่นในสถาบัน ช่วยนำสถาบันไปสู่ความเจริญก้าวหน้าในอนาคต

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะเป็นครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี จึงมีความสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี เพื่อให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษา ใช้เป็นข้อมูล และแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหาร รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา และการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลต่อการพัฒนาการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี
2. เพื่อศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี

การทบทวนวรรณกรรม

องค์ประกอบของพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา

Griffiths (1956: 243-253) ได้กำหนดพฤติกรรมผู้นำไว้ 7 ด้าน ได้แก่ 1) การมีความคิดริเริ่ม 2) การรู้จักปรับปรุงแก้ไข 3) การให้การยอมรับนับถือ 4) การให้การช่วยเหลือ 5) การโน้มน้าวจิตใจ 6) การเป็นผู้ประสานงาน และ 7) การเข้าสังคมได้ดี มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

พฤติกรรมผู้นำด้านการมีความคิดริเริ่ม หมายถึง การแสดงพฤติกรรมการมีความริเริ่มงานใหม่ ๆ ซึ่งเป็นจุดเด่นของผู้นำหรือผู้บริหาร เป็นผู้ที่รู้จักแสวงหาหรือค้นคว้าหาข้อมูลความรู้ต่าง ๆ ให้ทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงเสมอ เพื่อนำมาใช้ในการพิจารณาการตัดสินใจงาน หรือแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้อย่างทันเวลา เป็นบุคคลที่มีสติปัญญาไหวพริบที่ดี มีวิสัยทัศน์มองการณ์ไกล มีการวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบขั้นตอน มีการนำเสนอแนวคิดแปลกใหม่ มีความขยันหมั่นเพียร เสียสละ มีความคิดที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม และมีความสนใจในการพัฒนางานของหน่วยงานหรือองค์การให้ประสบความสำเร็จ

พฤติกรรมผู้นำด้านการรู้จักปรับปรุงแก้ไข หมายถึง การแสดงพฤติกรรมของผู้นำหรือผู้บริหารที่รู้จักปรับปรุงวิธีการทำงานของตนให้มีความสอดคล้องกับบริบทของบุคลากรและหน่วยงาน คอยกระตุ้นบุคลากรให้ปรับปรุงแก้ไขการทำงาน มีการเสนอแนวคิดวิธีการทำงานแบบใหม่ รวมทั้งยังมีการเปิดโอกาสให้บุคลากรได้มีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ หรือความคิดต่าง ๆ พร้อมทั้งยอมรับความคิดเห็นและการเปลี่ยนแปลงนั้น ๆ เสมอ ซึ่งผู้นำหรือผู้บริหารต้องคอยให้กำลังใจบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ ด้วยการสนับสนุน ส่งเสริมให้บุคลากรมีความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การทำงาน คอยจัดหาวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้เพิ่มเติมหรือให้คำปรึกษาเกี่ยวกับงานต่าง ๆ และยังคงต้องเป็นผู้ร่วมพัฒนางานของหน่วยงานหรือองค์การให้ประสบผลสำเร็จที่ดีกว่าเดิม

พฤติกรรมผู้นำด้านการยอมรับนับถือ หมายถึง การแสดงพฤติกรรมของผู้นำหรือผู้บริหารโดยมีนิสัยสุ่ม รอบคอบ มีเหตุผล เป็นที่เคารพและยอมรับนับถือ เป็นบุคคลที่ให้เกิดที่ดีผู้อื่น คอยสนับสนุนความคิดและยอมรับความคิดและการเปลี่ยนแปลงของบุคลากรภายในองค์การเป็นบุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์ กระตือรือร้นในการทำงาน ไม่หวั่นไหวผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตน นอกจากนี้ยังมีเจตคติที่ดีต่องานและบุคลากรในองค์การหรือหน่วย รู้จักการสร้างทีมงานที่เต็มใจ บุคลากร ตั้งศักยภาพของบุคลากรออกมาใช้ให้เกิดประโยชน์ เห็นปัญหาของบุคลากรคอยให้กำลังใจและช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ รู้จักยกย่องชมเชยบุคลากรและแสดงความยินดีเสมอ เพื่อเป็นการให้กำลังใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรเมื่อทำคุณประโยชน์ให้กับองค์กรจนประสบผลสำเร็จ

พฤติกรรมผู้นำด้านการให้ความช่วยเหลือ หมายถึง การแสดงพฤติกรรมของผู้นำหรือผู้บริหาร ที่คอยห่วงใย ให้ความรัก เมตตา ดูแลเอาใจใส่บุคลากรหรือผู้ใต้บังคับบัญชาให้ได้รับความสะดวกสบาย ให้ความอบอุ่นรู้สึกเป็นกันเอง เป็นที่ปรึกษา และอยู่เคียงข้างกับบุคลากรหรือผู้ใต้บังคับบัญชาทั้งเรื่องงานและเรื่องส่วนตัว คอยค้นหาวิธีแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ให้บุคลากรของตนให้ผ่านพ้นปัญหาเหล่านั้นได้ แสดงพฤติกรรมโอบอ้อมอารี มีน้ำใจ เอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ คอยช่วยเหลือดูแลสนับสนุน ส่งเสริมให้บุคลากรมีความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน

พฤติกรรมผู้นำด้านการโน้มน้าวจิตใจ หมายถึง การแสดงพฤติกรรมของผู้นำหรือผู้บริหารที่มีความสามารถในการใช้ภาษาได้ถูกต้อง เหมาะสมกับสถานการณ์ สามารถพูดชักจูง โน้มน้าวจิตใจ ประสานสัมพันธ์กันของบุคลากรหรือผู้ใต้บังคับบัญชาให้มีส่วนร่วมในการทำงานได้มีปฏิสัมพันธ์ที่ดี แสดงพฤติกรรมความน่าเชื่อถือให้เห็นด้วยการกระทำ สร้างศรัทธาให้เกิดขึ้นในตนเอง อีกทั้งเป็นบุคคลที่สามารถสื่อความหมายต่าง ๆ ให้บุคลากรหรือผู้ใต้บังคับบัญชาให้ได้เข้าใจมีความชัดเจน แจ่มแจ้ง และเป็นคนจริงใจ เพื่อส่งผลกระทบต่อการทำงานให้ประสบผลสำเร็จได้เป็นอย่างดี

พฤติกรรมผู้นำด้านการประสานงาน หมายถึง การแสดงพฤติกรรมของผู้นำหรือผู้บริหารที่ดี มีนิสัยยิ้มแย้ม มีความอบอุ่นเป็นกันเอง มีความกระตือรือร้น มีความสามารถในการคิด การเขียน การพูด และการสื่อความหมาย เพื่อประสานงานกับบุคลากรหรือผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อให้บุคลากร หรือผู้ใต้บังคับบัญชา เกิดความเข้าใจ แล้วบุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมมีกันปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเต็มใจ มีความเข้าใจกันและกัน คอยกระตุ้นบุคลากรให้ทำงานให้ตรงเป้าหมาย โดยการแสดงความรู้วิสัยทัศน์กว้างไกล โดยถ่ายทอดความคิดให้บุคลากรปฏิบัติ หน้าที่ได้อย่างถูกต้องรวดเร็ว และนอกจากนี้ผู้นำหรือผู้บริหารต้องเป็นผู้อำนวยความสะดวก มีจิตสำนึกเห็นประโยชน์แก่บุคลากรหรือผู้ใต้บังคับบัญชา

พฤติกรรมผู้นำด้านการเข้าสังคมได้ดี หมายถึง การแสดงพฤติกรรมของผู้นำหรือผู้บริหาร ซึ่งมีความประพฤติเป็นที่น่าเชื่อถือ เป็นที่ยอมรับนับถือของผู้อื่น มีการวางตนได้อย่างเหมาะสมถูกกาลเทศะ มีการแสดงออกว่าเป็นผู้มีจิตใจดี มีเมตตา กรุณา มีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีความเป็นมิตรและจริงใจกับทุก ๆ คน มีความประพฤติตนเสมอตนเสมอปลาย รักษาในคำมั่นสัญญา มีความสุภาพอ่อนโยน อธิบายดี ยิ้มแย้มแจ่มใส มีอารมณ์คงที่ รู้จักการปรับตัวให้ถูกกาลเทศะ รู้จักเสียสละ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน และมีการร่วมสร้างสรรค์ตามโอกาสต่าง ๆ ทั้งกับบุคลากรหรือผู้ใต้บังคับบัญชา หรือหน่วยงานอื่น ๆ อยู่เสมอ

องค์ประกอบของการบริหารแบบมีส่วนร่วม

การบริหารแบบมีส่วนร่วมตามแนวคิดของ Cohen, & Uphoff (1980: 213-235) ได้แบ่งการบริหารแบบมีส่วนร่วมออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ 3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยมีรายละเอียดดังนี้

การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ หมายถึง บุคลากรทางการศึกษาทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจหาสาเหตุและปัญหา การกำหนดเป้าหมายของงาน การกำหนดวิสัยทัศน์ การกำหนดพันธกิจ การกำหนดกลยุทธ์ การเลือกนโยบายเพื่อใช้แก้ปัญหาและตัดสินใจนำไปสู่เป้าหมายหรือความสำเร็จ

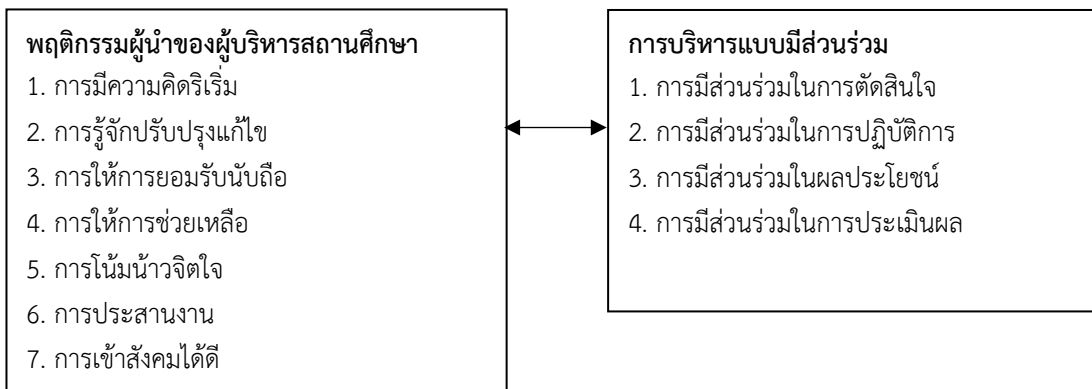
การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ หมายถึง การแต่งตั้งคณะกรรมการร่วมกันวางแผน การกำหนดบทบาทหน้าที่ การกำหนดโครงการหรือกิจกรรม มีการเข้าร่วมประชุมปรึกษาหารือในการกำหนดเป้าหมาย การตัดสินใจและเสนอแนะความคิดเห็นในการจัดทำนโยบาย หลักสูตร และเป้าหมายร่วมกับโรงเรียนทั้งแผนกลยุทธ์ แผนพัฒนา แผนปฏิบัติการและมีการกำหนดโครงการกิจกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชนร่วมกัน การสนับสนุนทรัพยากรด้านต่าง ๆ อย่างคุ้มค่า การติดต่อสื่อสาร การประสานงาน และการกำหนดเป้าหมายในการปฏิบัติงานแต่ละพื้นที่อย่างแท้จริง

การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ หมายถึง บุคลากรภายในสถานศึกษาเกิดการได้รับผลประโยชน์ทางด้านวัตถุ ด้านสังคม และส่วนบุคคล อาจไม่จำเป็นต้องอยู่ในรูปของเงิน วัตถุสิ่งของ แต่อาจเป็นความสุขสบายความพอใจ ให้กำลังใจ ร่วมแสดงความคิดเห็นยกย่อง ชื่นชม และการมอบรางวัลก็ได้

การมีส่วนร่วมในการประเมินผล หมายถึง กระบวนการทำงานร่วมกันของบุคลากรภายในองค์กรในการติดตาม ตรวจสอบ การมีส่วนร่วมในการวัดผลและวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน วิเคราะห์ข้อดี ข้อเสีย และแก้ไขข้อบกพร่อง รวมถึง การเป็นคณะกรรมการพิจารณาให้ความเห็นชอบในการดำเนินงานของกิจกรรม หรืองานหรือโครงการ ที่ระบุไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี สามารถสรุปกรอบแนวคิดในการวิจัย ได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี จำนวน 1,630 คน จากสถานศึกษา จำนวน 29 แห่ง

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี จำนวน 311 คน กำหนดขนาดตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย โดยใช้ตารางของเครจซี่, และมอร์แกน (Krejcie, & Morgan. 1970: 607-610) โดยการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (stratified random sampling) ตามขนาดสถานศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคั้งนี้ เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและเก็บข้อมูลเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี โดยผู้วิจัยได้กำหนดโครงสร้างของแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (checklist) เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรีจำนวน 4 ข้อ ได้แก่ เพศ ตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ จำนวน 35 ข้อ เกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี ซึ่งมี 7 ด้าน

ตอนที่ 3 แบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ เกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี ซึ่งมี 4 ด้าน

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสารตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี

2. วิเคราะห์ข้อมูลในการสร้างเครื่องมือเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี มี 7 ด้าน คือ การมีความคิดริเริ่ม การรู้จักปรับปรุงแก้ไข การให้การยอมรับนับถือ การให้การช่วยเหลือ การโน้มน้าวจิตใจ การเป็นผู้ประสานงาน และการเข้าสังคมได้ดี และการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี มี 4 ด้าน คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

3. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษา ค้นคว้า มาสร้างเครื่องมือ ตามนิยามของความสัมพันธระหว่างพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรีและวัตถุประสงค์ของการวิจัย จำนวน 1 ชุด ประกอบด้วย 3 ตอน

4. นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ เพื่อตรวจสอบความชัดเจนของคำถาม ข้อเสนอแนะ และปรับปรุงแก้ไขในข้อบกพร่อง

5. นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรง (validity) เพื่อหาความสอดคล้องในด้านโครงสร้าง ความเที่ยงตรงในด้านเนื้อหา ความเหมาะสม ความชัดเจน และความถูกต้องของการใช้ภาษา แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือ (index of item objectives congruence: IOC) โดยพิจารณาความเที่ยงตรงจากดัชนีความสอดคล้อง คือ เกณฑ์ค่าดัชนีความสอดคล้องมีค่าเท่ากับหรือมากกว่า 0.50 ขึ้นไป ถือว่าข้อคำถามนั้นมีความเที่ยงตรงตามเนื้อหา พบว่า ข้อคำถามมีค่าดัชนีความสอดคล้อง เท่ากับ 1.00 จำนวน 5 ข้อ และ 0.67 จำนวน 5 ข้อ

6. นำเครื่องมือที่ได้ปรับปรุงจากคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ และอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระแล้ว ไปทดลองใช้ (tryout) กับครูในโรงเรียนราชโบริกานุเคราะห์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี จำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (reliability) วิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) พบว่า ค่าความเชื่อมั่นของพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหาร เท่ากับ 0.92 ค่าความเชื่อมั่นของการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา เท่ากับ 0.95 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.96

7. นำผลที่ได้มาพิจารณาปรับปรุง ข้อคำถามจากอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระและจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

วิธีรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. นำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากงานบัณฑิตศึกษา สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 เพื่อให้ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูล

2. ผู้วิจัยดำเนินการส่งแบบสอบถามทางออนไลน์ และประสานงานทางโทรศัพท์ในการติดตามเก็บแบบสอบถามจากผู้ตอบแบบสอบถามโดยตนเอง โดยผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนเพื่อแจกให้กับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 311 ชุดโดยกำหนดเวลาในการตอบแบบสอบถาม และส่งกลับคืนให้ผู้วิจัยใน 7-15 วัน ทางออนไลน์ และได้รับแบบสอบถามกลับคืน จำนวน 311 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 ร้อยละ

1.2 ค่าเฉลี่ย

1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
  - 2.1 ความเที่ยงตรงของเนื้อหา โดยคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง
  - 2.2 ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค
3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน คือ การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคกาญจนบุรี สามารถสรุปผลการศึกษาดังนี้

1. พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคกาญจนบุรี ในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย คือ ด้านการมีความคิดริเริ่ม รองลงมาคือ ด้านการรู้จักปรับปรุงแก้ไข ด้านการโน้มน้าวจิตใจ ด้านการเข้าสังคมได้ดี ด้านการให้การช่วยเหลือ ด้านการให้การยอมรับนับถือ และด้านการประสานงาน ตามลำดับ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงการบริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคกาญจนบุรี เขต 3 ในภาพรวม

พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านการมีความคิดริเริ่ม	4.33	0.28	มาก
2. ด้านการรู้จักปรับปรุงแก้ไข	4.32	0.30	มาก
3. ด้านการให้การยอมรับนับถือ	4.26	0.26	มาก
4. ด้านการให้การช่วยเหลือ	4.28	0.29	มาก
5. ด้านการโน้มน้าวจิตใจ	4.30	0.29	มาก
6. ด้านการประสานงาน	4.22	0.30	มาก
7. ด้านการเข้าสังคมได้ดี	4.29	0.29	มาก
รวมเฉลี่ย	4.28	0.19	มาก

2. การบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคกาญจนบุรี ในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ตามลำดับ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคกาญจนบุรี ในภาพรวม

การบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	4.24	0.31	มาก
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ	4.32	0.30	มาก
3. ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์	4.29	0.27	มาก
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	4.05	0.48	มาก
รวมเฉลี่ย	4.22	0.23	มาก

3. ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านของพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในระดับปานกลาง เรียงลำดับค่าความสัมพันธ์จากมากไปหาน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี ในภาพรวม

พฤติกรรมผู้นำ ของผู้บริหารสถานศึกษา	การบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา				
	Y ₁	Y ₂	Y ₃	Y ₄	Y _{รวม}
X ₁	0.31**	0.49**	0.32**	0.24**	0.49**
X ₂	0.38**	0.27**	0.36**	0.16**	0.41**
X ₃	0.36**	0.24**	0.31**	0.20**	0.40**
X ₄	0.27**	0.23**	0.23**	0.18**	0.33**
X ₅	0.50**	0.38**	0.25**	0.19**	0.47**
X ₆	0.42**	0.30**	0.24**	0.14**	0.39**
X ₇	0.35**	0.34**	0.23**	0.16**	0.38**
X _{รวม}	0.56**	0.48**	0.42**	0.27**	0.61**

**อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี สรุปประเด็นที่นำมาอภิปรายผลการศึกษาได้ ดังนี้

1. พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี ในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ พฤติกรรมผู้นำ หมายถึง การแสดงออกของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานโดยใช้หลักการบริหาร และการปฏิบัติที่แสดงออกในคุณลักษณะของความฉลาด ความเชื่อมั่นในตนเอง เพื่อให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงาน ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี จึงตระหนักและให้ความสำคัญกับพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา และสามารถแสดงออกได้อย่างรอบด้าน เพื่อให้การบริหารสถานศึกษามีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมฤดี ไยอิม, นันทพงศ์ หมิแหละหมัน, อนุสรณ์ นามประดิษฐ์, และอภิวัฒน์ ปิยะสกุลชัย (2565) ศึกษาวิจัยเรื่อง พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

2. การบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี ในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการบริหารสถานศึกษาเป็นการบริหารจัดการองค์กรที่มีบุคลากรที่เกี่ยวข้องจำนวนมาก โดยแต่ละบุคคล แต่ละฝ่ายงานย่อมมีบทบาท หน้าที่ ความสำคัญแตกต่างกัน เพื่อการเปิดโอกาสให้ทุกคนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนาไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม โดยการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจเพื่อกำหนดเป้าหมายของสังคมและการจัดสรรทรัพยากรเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย และปฏิบัติตามแผนการหรือโครงการต่าง ๆ ด้วยความเต็มใจ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี จึงให้ความสำคัญกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม เพื่อให้การบริหารดำเนินไปด้วยความมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วชิรวิทย์ ชินะชาย (2562) ศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน อำเภอ

เวียงแก่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม ในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดลนภา รัฐะวรรณ, และปิยะนาถ บุญมีพิพิธ (2563) ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรีเขต 3 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม ในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

3. ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษามีหน้าที่ทำให้สถานศึกษาสามารถบรรลุจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาที่กำหนดไว้ร่วมกัน โดยอาศัยกระบวนการการบริหารที่เน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา โดยวางแผน กำกับ ติดตามและประเมินความสำเร็จของงานในสถานศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมาย เพื่อให้หน้าที่หลักของผู้บริหาร ซึ่งคือ การบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงได้ตระหนักและให้ความสำคัญกับกระบวนการบริหาร ซึ่งองค์ประกอบแรก คือ ผู้บริหารต้องมีความเป็นผู้นำ เนื่องจาก พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารเป็นพลังสำคัญในการขับเคลื่อนองค์กรไปสู่การบรรลุเป้าหมายตามที่ตั้งไว้ ซึ่งทำให้เกิดความพอใจของการร่วมมือในการปฏิบัติงานของบุคคลภายในสถานศึกษา โดยพฤติกรรมผู้นำมีอิทธิพลต่อบุคคลหรือกลุ่มบุคคลในแต่ละองค์กรหรือหน่วยงาน จึงต้องแสดงความสามารถของพฤติกรรมผู้นำในฐานะผู้บริหาร ที่เป็นปัจจัยความสำเร็จของสถานศึกษาที่จะทำให้อุทิศปฏิบัติหน้าที่การงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงบริหารโดยการแสดงออกถึงพฤติกรรมภาวะผู้นำ เพื่อให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความมั่นใจในการทำงาน และเน้นการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม ส่งผลให้สถานศึกษามีคุณภาพ เกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ กัลยกร บุญรักษา (2560) ศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำกับการมีส่วนร่วมในการทำงานของบุคลากรในศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอในเขต จังหวัดจันทบุรี ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำกับการมีส่วนร่วมในการทำงานของบุคลากรในศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอในเขตจังหวัดจันทบุรี โดยรวมมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สำหรับด้านการมีความคิดริเริ่ม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงกว่าด้านอื่น ๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้นำในด้านการมีความคิดริเริ่ม มีความสำคัญอย่างมากต่อการบริหารสถานศึกษา เพราะเป็นความสามารถของผู้บริหารเกี่ยวกับการนำเสนอแนวคิดใหม่ ๆ ในการทำงาน มีแผนงานที่ดี และเป็นระบบปฏิบัติงานมีการตรวจสอบข้อเท็จจริงเมื่อเกิดปัญหาขึ้น ก่อนที่จะแจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องรับทราบ มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานด้วยความขยัน ทันต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น รวมทั้งสามารถเชื่อเชิญให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา และให้บริการกับชุมชนในโอกาสต่าง ๆ มีความเต็มใจอุทิศทั้งกำลังกายและใจให้การบริหารโรงเรียน ดังนั้นจึงเป็นพฤติกรรมผู้นำที่ส่งผลโดยตรงต่อการส่งเสริมให้เกิดการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา เปรียบเสมือนการมีผู้นำที่สร้างสรรค์ คิดวิธีการดำเนินงานที่ตอบสนองต่อบริบทของสถานศึกษาและการเปลี่ยนแปลงของสังคมและเทคโนโลยี และมีกระบวนการดำเนินงานของฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เกิดเป็นการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาร่วมกับผู้นำที่มีความคิดริเริ่ม ส่งผลให้เกิดคุณภาพของการจัดการศึกษา เกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิวัฒน์ วัชรพวงษ์ (2560) ศึกษาวิจัยเรื่อง พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ ผลการวิจัยพบว่า ด้านการมีความคิดริเริ่ม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ส่วนด้านการให้การช่วยเหลือ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์น้อยที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้นำในฐานะผู้ให้ความช่วยเหลือ หมายถึงความสามารถของผู้บริหารเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาและคำแนะนำในการปฏิบัติงานแก่ครู ให้ความช่วยเหลือในการแก้ปัญหา ทั้งเรื่องงานในหน้าที่และเรื่องส่วนตัว แสดงออกถึงความห่วงใย ให้ความสนใจและเอาใจใส่ต่อครู มีการให้กำลังใจและสนับสนุนให้เจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน มีการนิเทศติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ แต่การบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา คือ การเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินงานจัดกิจกรรมในการพัฒนาโดยร่วมคิด ร่วมปฏิบัติ ร่วมแก้ไขปัญหา

พัฒนา ร่วมประเมิน ร่วมชื่นชม สนับสนุน ส่งเสริมและร่วมปรับปรุงพัฒนาแก้ไขในการดำเนินงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้เป็นไปตามเป้าหมายและสอดคล้องกับความต้องการของสังคม ดังนั้นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือฝ่ายงานต่าง ๆ ในสถานศึกษาจึงได้รับโอกาสในการดำเนินงานที่อยู่ในความรับผิดชอบอย่างเต็มที่ สามารถตัดสินใจตามข้อช่วยอำนาจที่ได้รับสามารถบริหารงานที่รับผิดชอบและแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม ผู้บริหารสถานศึกษาจึงไม่ต้องกำกับติดตามหรือให้การช่วยเหลืออย่างใกล้ชิด แต่ติดตามเป็นระยะ เพื่อให้ฝ่ายต่าง ๆ ได้บริหารจัดการเองตามบริบทของการบริหารแบบมีส่วนร่วม สอดคล้องกับงานวิจัยของ กัลยกร บุญรักษา (2560) ศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำกับการมีส่วนร่วมในการทำงานของบุคลากรในศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอในเขต จังหวัดจันทบุรี ผลการวิจัยพบว่า ด้านการให้การช่วยเหลือ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์น้อยที่สุด

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี ด้านการประสานงาน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้น สถานศึกษาควรอำนวยความสะดวกในการทำงานต่าง ๆ ของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความราบรื่น และผู้บริหารสถานศึกษาควรแสดงตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านการประสานงานกับฝ่ายต่าง ๆ ก่อให้เกิดผลการดำเนินงานที่มีคุณภาพ

1.2 บริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการประเมินผลการปฏิบัติงานของโรงเรียน เพื่อให้สามารถนำผลการปฏิบัติงานดังกล่าวไปเป็นข้อมูลในการปรับปรุงให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้นต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาแนวทางการส่งเสริมพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี

2.2 ควรมีการศึกษาแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี

2.3 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี

เอกสารอ้างอิง

- กัลยกร บุญรักษา. (2560). ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำกับการมีส่วนร่วมในการทำงานของบุคลากรในศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอในเขต จังหวัดจันทบุรี. ปรินญาณิพนธ์การศึกษา มหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ขุนทอง จริตพันธ์. (2546). ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารกับบรรยากาศองค์การของวิทยาลัยการอาชีพ และวิทยาลัยสารพัดช่าง สังกัดกรมอาชีวศึกษา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- ดลนภา ฐิตะวรรณ, และปิยะนาถ บุญมีพิพิธ. (2563). การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรีเขต 3. วารสารวิชาการ สถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ. 7(1): 447 - 456.

- ปาริชาติ แก้วสาร. (2564). การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปราจีนบุรี นครนายก. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์.
- ภูติศ วรรณงษ์. (2555). พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนนวมินทราชินูทิศสวนกุหลาบวิทยาลัยปทุมธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ระพี ศรีโมสาร. (2552). พฤติกรรมผู้นำผู้บริหารโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ตามการรับรู้ของผู้บริหารและครู โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ในภาคกลางและภาคตะวันออก. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- วชิรวิทย์ ชินะขำ. (2562). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอเวียงแก่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย เขต 4. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยพะเยา.
- วิศรุต เพ็ชรสีม่วง. (2564). การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.
- สมฤดี ไยอ้อม, นันทพงศ์ หมิแหละหมั่น, อนุสรณ์ นามประดิษฐ์, และอภิวัฒน์ ปิยะสกุลชัย. (2565). พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครปฐม เขต 1. วารสารวิชาการสถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ. 8(1): 15 - 34.
- สัมมา ธนธัญ. (2553). ทฤษฎีและปฏิบัติการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.
- สายใจ คงเจริญ. (2549). ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานตามการรับรู้ของครู. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี. (2565). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2565. กาญจนบุรี: ผู้แต่ง. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). สำนักนโยบายแผนและมาตรฐานการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม. แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545-2559. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580 (ฉบับประกาศราชกิจจานุเบกษา). กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2559). แผนปฏิบัติราชการประจำปีงบประมาณ 2560 ของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ: สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- อภิวัฒน์ วัชรพงษ์. (2560). พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากระบี่. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- อรรถชัย กาหลง. (2564). การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐขนาดใหญ่ในจังหวัดเพชรบุรี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- Cohen, J., & Uphoff. (1980). *Effective Behavior in Organizations*. New York: Harper Collins.
- Griffiths, D. E. (1956). *Human Relationship in School Administrators*. New York: Appleton Century-Crofts.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*. 30(3): 607-610.